

Van Big Mac tot McWage Index

Auteur(s):

Groot, L.F.M.

De auteur is werkzaam bij siswo/ Instituut voor Maatschappijwetenschappen. Met dank aan Lisa Putman en Erik de GierL.Groot@siswo.uva.nl**Verschenen in:**

ESB, 87e jaargang, nr. 4381, pagina 794, 1 november 2002

Rubriek:

Monitor

Trefwoord(en):

koopkracht

Big Macs worden in bijna iedere uithoek van de wereld verkocht. Van dit gegeven maakt de Big Mac-index dankbaar gebruik. De lonen van McDonalds' werknemers lenen zich ook voor vergelijking.

Sinds 1986 publiceert The Economist de Big Mac index. Hiermee wil het blad antwoord geven op de vraag welke valuta, omgerekend in Big Macs, over- of ondergewaardeerd zijn. Na het opgaan van de gulden, franc en d-mark in de euro heeft de Big Mac index wat van haar glans verloren. Niettemin is de Big Mac om heel andere redenen een voor economen zeer interessant product. Een Big Mac wordt in een zeer groot aantal landen volgens vaste standaarden geproduceerd. Daarom kan de functie van een typische McDonald's medewerker worden beschouwd als een nagenoeg identiek beroep, waarbij kan worden onderzocht hoe de multinational een uur identieke arbeid beloont. Voor dit artikel is de koopkracht van een McDonalds-beroepsgroep uitgedrukt in vs dollars, aantal Big Macs en een goederenmandje, om de reële koopkrachtverschillen in beeld te brengen.

McWages around the world

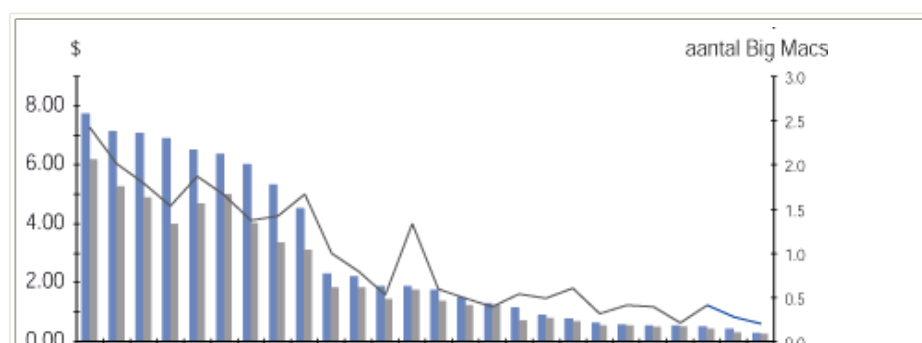
Ashenfelter en Jurajda hebben McKinsey opdracht gegeven te achterhalen wat in 2000 de brutolonen zijn van beginnende McMedewerkers, in 27 verschillende landen ¹. Van 26 van deze 27 landen zijn aanvullende gegevens beschikbaar uit een andere dataset, Prices and earnings around the globe 2000, gepubliceerd door de Zwitserse abs-bank. Het combineren van beide datasets levert een interessant beeld op van de beloningsverhoudingen van identieke arbeid over de wereld ².

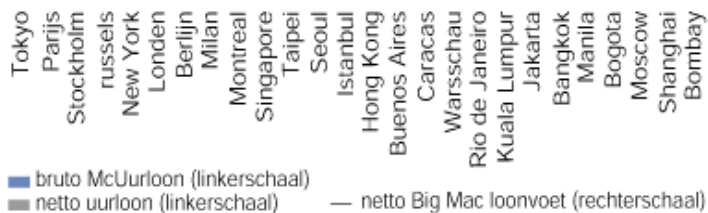
McUurloon

Voor deze bijdrage is vooral van belang de abs-informatie over de bruto lonen, belastingtarieven (gestandaardiseerd, inclusief sociale zekerheid- en werkgeverspremies), werkuren per week en het aantal betaalde vakantiedagen voor twaalf representatieve beroepen in 58 grote steden op de wereld ³. Door gemakshalve te veronderstellen dat de standaard werkweek, het aantal vakantiedagen en de belasting- en premiedruk van het beroep winkelbediende hetzelfde is als van een medewerker bij McDonald's achter de balie in dezelfde locatie kunnen de bruto McUurlonen worden omgerekend tot netto uurlonen of netto jaarsalarissen. Hiervan kan de koopkracht vervolgens op verschillende wijze worden uitgedrukt.

Van Bombay tot Tokio

Een eerste manier om beloningsverschillen in beeld te brengen is om de bruto McUurlonen tussen de verschillende steden te vergelijken (figuur 1). Hieruit blijkt dat de bruto en netto uurlonen in Tokio ongeveer een factor 25 hoger zijn dan in Bombay. Uit de figuur blijkt een duidelijke scheiding tussen de westerse wereld en de rest. De McUurlonen van de vier Aziatische tijgers Hong Kong, Zuid Korea, Taiwan en Singapore liggen weliswaar iets hoger dan in echte derde wereldlanden zoals India, Maleisië en Indonesië, maar aanmerkelijk lager dan in de westerse landen: het bruto uurloon is nog geen derde, en het netto uurloon is slechts 38 procent van dat in de negen westerse landen gemiddeld. In tabel 1 is daarom een scheiding gemaakt tussen de negen rijke westerse landen enerzijds (hier de G9 genoemd) en de rest (R17).

Figuur 1. Bruto en netto McUurlonen in vs dollars en netto uurlonen uitgedrukt in Big Macs

Tabel 1. Beloningsverhoudingen tussen rijk (g9) en arm (r17)

	g9	r17	g9/r17
bruto McUurloon (in us\$)	6,39	1,13	5,67
netto McUurloon (in us\$)	4,50	0,95	4,76
netto McJaarloon (in us\$ x 1000)	8,40	2,08	4,05
bruto McUurloon in Big Macs	2,49	0,63	3,95
netto McUurloon in Big Macs	1,75	0,53	3,30
netto McJaarloon (mandje 108)	5,79	1,73	3,34
netto McUurloon (in kg. rijst)	2,06	0,97	2,13
netto McJaarloon (in kg. rijst x 1000)	3,88	2,11	1,84
bruto McUurloon / winkel (%)	46	35	1,34

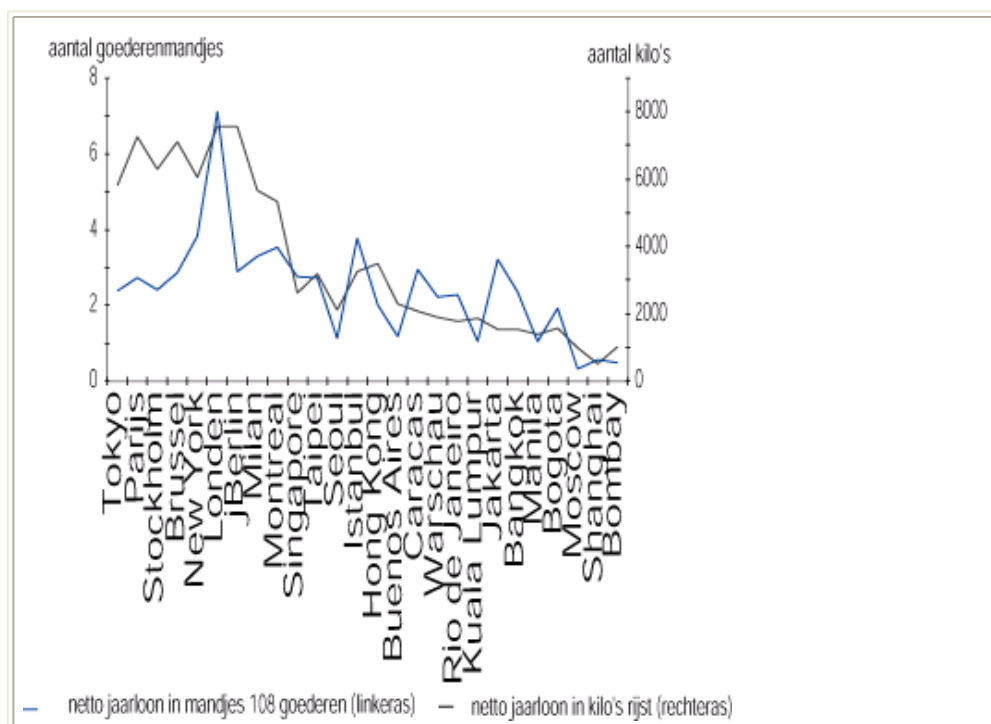
Bic Mags per uur

Een probleem bij de absolute beloningsverschillen is dat ze de koopkrachtverschillen niet goed in beeld brengen. Met tien Amerikaanse dollars per dag kan in India uitbundig vakantie worden gevierd terwijl men daarmee in de Verenigde Staten niet verder komt dan het ontbijt. Om hiervoor te corrigeren moeten de nominale lonen worden uitgedrukt in dezelfde goederenpakketten. Omdat ook de (locale) verkoopprijzen van Big Macs bekend zijn, ligt het voor de hand eerst de koopkracht van de McUurlonen uit te drukken in Big Macs. Uit [figuur 1](#) blijkt dat McWerknemers in de rijke westerse landen netto anderhalf tot tweeënhalve Big Macs per uur verdienen, terwijl in de typisch arme landen zoals India, China, Colombia, Filipijnen, Thailand en Indonesië nog geen halve Big Mac per uur wordt verdiend. Het is de vraag of een McBaliemedewerker in Bombay in leven zou blijven als hij van zijn netto loon (eenvijfde Big Mac per uur) uitsluitend Big Macs zou kopen.

McKoopkracht

De nominale uurlonen van [figuur 1](#) zijn nu weliswaar reëel gemaakt (uitgedrukt in Big Macs in plaats van Amerikaanse dollars), maar een Big Mac is in het ene land een veel luxueuzer product dan in het andere (vergelijk de status van een Big Mac in Moskou en New York).

Eerst worden de bruto McUurlonen omgezet in netto McJaar-salarissen. Was de verhouding in het netto McUurloon tussen rijk en arm nog 4,76, de verhouding in het netto McJaarloon blijkt nog maar 4,05. De oorzaak is dat werknemers in de arme landen (r17) het nadelige netto-uurloonverschil compenseren door een langere werkweek (gemiddeld 44,6 versus 39,3 uur) en minder vakantiedagen (17,4 versus 23,6) dan hun westerse evenknieën (g9). Om de koopkracht van de jaarsalarissen te bepalen zijn deze vervolgens uitgedrukt in een totaalpakket van 108 verschillende goederen (zie linker [figuur 2](#)). Uit [tabel 1](#) blijkt dat werknemers bij McDonald's in het westen gemiddeld ruim drie-maal zoveel koopkracht hebben dan hun collega's elders.

De echte koopkracht van een McMedewerker in de armere landen is waarschijnlijk groter doordat het standaard goederenpakket grotendeels de Europese consumptiegewoonten dekt⁴. Daarom wordt het netto jaarsalaris uitgedrukt in kilo's rijst. Hieruit blijkt dat de koopkrachtverhouding tussen rijk en arm minder dan twee is.

Uit de laatste rij in [tabel 1](#) blijkt dat de McWerknemers ten opzichte van winkelbedienden in de armere landen wat slechter betaald krijgen dan in de westerse landen. Dit kan mogelijk komen doordat in de meeste rijke landen wel en in meeste arme landen geen wettelijk minimumloon van kracht is.

Conclusie

Een McDonald's werknemer in Tokio verdient ongeveer 25 maal zoveel (in Amerikaanse dollars) als in Bombay. De grote variatie in het brutoloon laat zien dat nagenoeg identiek werk binnen dezelfde onderneming, afhankelijk van de locatie, zeer verschillend wordt beloond. Worden de lonen uitgedrukt in reële termen, dus in wat men ervoor kan kopen, dan blijkt het netto loon voor hetzelfde werk in de westerse landen ruim twee- tot driemaal zo hoog te liggen dan in de andere landen. Het zou interessant zijn om deze beloningsverhoudingen in de tijd te gaan volgen, bijvoorbeeld om te zien of door globalisering de verschillen geleidelijk verminderen.

¹ Cross-country comparisons of wage rates: the Big Mac index, working paper, Princeton university/CERGE-EI/Charles university, 2001.

² Benadrukt moet worden dat het niet zozeer gaat om McDonald's. Toevallig zijn van McDonald's deze data voorhanden, maar in principe is voor dit doel elke andere multinational die aan dezelfde voorwaarden voldoet even interessant. Een goede kandidaat hiervoor zijn de lonen van pompbedienden wereldwijd bij Shell of Esso.

³ Voor nadere informatie hierover zie de eerder genoemde UBS-publicatie, blz. 25-41.